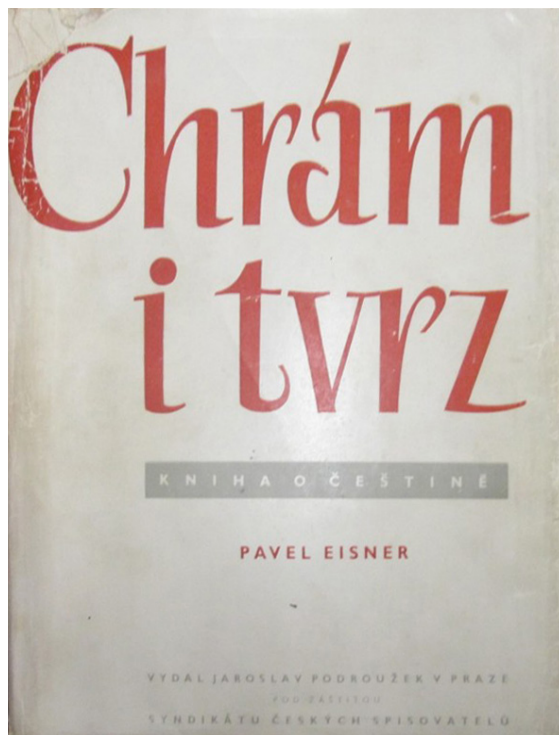
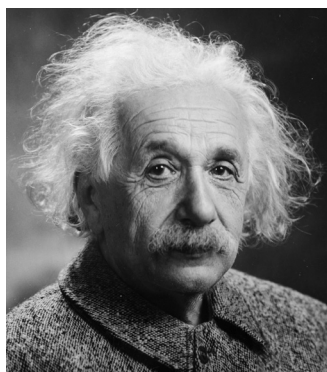

2. června přilétá do Prahy **Gerta Kalliková Figulusová**, poslední potomek rodu Jana Ámose Komenského. Byla pozvána na oslavy 300. výročí vydání didaktických děl J.A.K.

Vychází první básnická sbírka **Miloše Macourka** Člověk by nevěřil svým očím.

Na pultech knihkupectví se objevuje soubor povídek **Isaaka Babela** z 20. let nazvaný Rudá jízda. Babela u nás poprvé překládal ještě před válkou Julius Fučík; tento novější překlad Jana Zábrany z roku 1958 vychází dodnes.

Bude dost Einsteina? ptá se Večerní Praha. 10 000 výtisků knihy **Fysika jako dobrodružství poznání** od Alberta Einsteina a Leopolda Infelda „zmizelo takřka dřív, než se dostaly do knihkupectví“.

J.A. Komenský
A. Einstein
P. Eisner
(Chrám i tvrz)

8. července zemřel **Pavel Eisner**. Český překladatel, lingvista, spisovatel a básník vystudoval slavistiku, germanistiku a romanistiku na pražské německé univerzitě. Ovládal 12 jazyků – angličtinu, francouzštinu, islandštinu, italštinu, maďarštinu, němčinu, norštinu, perštinu, ruštinu, srbochorvatštinu, španělštinu. Přestože pocházel z židovské rodiny, za války unikl deportaci, protože měl německou manželku. Překládal mimo jiné Franze Kafku nebo Thomase Manna, ale také Leo Rostena (Pan Kaplan má třídu rád). V povědomí většiny lidí však zůstane jako autor knih o českém jazyce, jako Chrám i tvrz, Čeština poklepem a poslechem nebo Rady Čechům jak se hravě přiučiti češtině.

„Mateřština je vzduch, jímž dýchají plíce naší duše. Jsme do ní zakleti. Nechápeme, jak lze žít bez ní. ... Naučíme se šesti, deseti cizím jazykům, obíráme se s jejich literaturou, víme toho mnoho o jejich národech – ale něco v nás docela vespod pořád ještě nevěří, že by někdo na světě opravdu, ale zcela doopravdy mluvil francouzsky, anglicky, španělsky atd. – vždy jen některým z těchto jazyků a nikdy také trochu česky. Máme to všechno tak trochu za jakousi smluvenou hru – ti lidé v Paříži, v Londýně si patrně musí na veřejnosti odříkat své francouzské, anglické penzum, ale pak jdou domů, zují se z těch jazykových škorní a spustí česky. Sed'te si pohromadě s Rockefellerem, budete snad hodně maličký, ale něco ve vás vám bude našeptávat, že jste o tolik větší boháč než on. O kolik? O češtinu.“

(Chrám i tvrz)

Franz Kafka

14. října proběhne v pražské Městské knihovně **Kafkův večer**; přednášku prof. Hugo Siebenscheina doplňují četbou z Kafky herci Jiřina Petrovická a Petr Haničinec. Klavírní improvizací je doprovází Petr Eben. „Kultivovaný přednes z chudého množství do češtiny přeložené Kafkovy tvorby,“ hodnotí kritika.

V knihkupectvích se objevuje „nový Guth-Jarkovský“ – kniha Mileny Majorové **Člověk mezi lidmi**.

Vychází **Romeo, Julie a tma**, tragický příběh Pavla a Ester, který se odehrává za heydrichiády. Jan Otčenášek tedy nakonec našel název pro svou novelu. Té se vzápětí zmocňují filmaři: o rok později Jiří Weiss podle knihy natočí stejnojmenný film. Zatím však podle jiného Otčenáškovy románu natáčí film Otakar Vávra. Občan Brych, pohled „váhajícího intelektuála“ na únor 1948 s Karlem Högrem v titulní roli.

ZBABĚLCI

Před Vánoci vychází román Josefa Škvoreckého Zbabělci. Kniha, která záhadně prošla sítím cenzury, realisticky popisuje konec války na malém českém městě stylem, jaký do té doby nebyl myslitelný.

„Tak se žilo, to se nedá nic dělat – a nemá smyslu o tom psát se servítkem“, napíše Jiří Lederer v kulturní rubrice Večerní Prahy.

Chvíli je ticho a pak se rozpoutá smršť.

24. ledna 1959 vyjde ve Večerní Praze článek nazvaný O Zbabělcích ještě jednou. Autorem je šéfredaktor Jan Zelenka, i když podepsána je pod ním redakční rada. „Zbabělci jsou křivým obrazem revoluční historie. Je to kniha pomlouvačná a bezvýchodná, jaká u nás, třináct let po květnu, neměla vůbec spatřit světlo světa.“

Následují články Políček živým i mrtvým v Práci, Červivé ovoce v Rudém právu a pak den co den další. „Nadaný autor mi připomíná kotě, sice už značně protřelá a chytré, ale nebezpečně napadené prašivinou. Má-li být zachováno při životě, učiňte, co redakční rada Čs. spisovatele opomenula udělat: doneste je ihned k zvěrolékaři,“ napsal v Rudém právu zasloužilý umělec Karel Nový.

Na jaře potom odsoudí Zbabělce i prezident Novotný, který prohlásí, že takoví spisovatelé jako Škvorecký do české literatury nepatří. Josefa Škvoreckého nakonec vyhodili ze Světové literatury, s pomocí svého šéfa Jana Řezáče však dopadl do knižní redakce angloamerické literatury v Odeonu.

„Kritika se objevila snad ve všech časopisech, nevyjímaje ani ty o zvířatech ani Život strany, ačkoliv ten nikdo nečetl,“ vzpomíná Josef Škvorecký. „Došlo ke klasickému jevu přecházení na druhou stranu ulice, nahlížení se zájmem do vývěsních skříněk Svazu přátel SSSR a podobně. Jevy trvaly asi rok a daly se objektivně změřit. Na Silvestra 1958, kdy se o mně v Praze začínalo hovořit jako o zajímavém novém autorovi, jsem dostal skoro tři sta péefek. Na Silvestra 1959 pouze sedmáct,“ napsal později Josef Škvorecký.

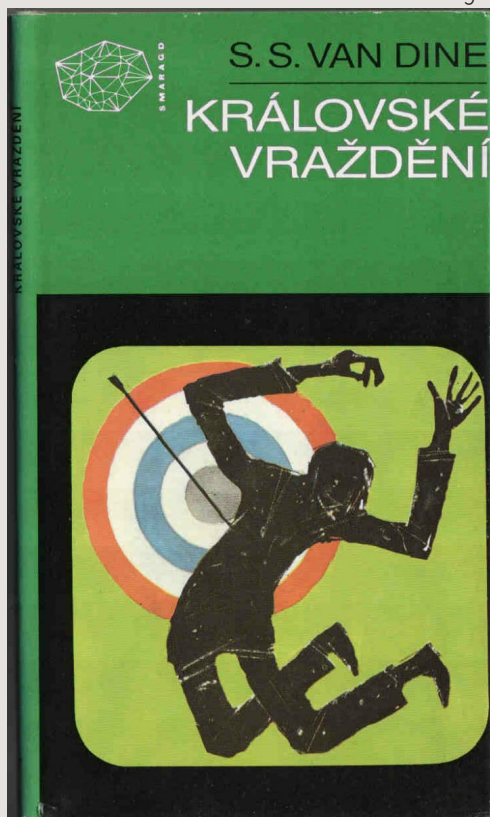

Začíná vycházet třísvazkový **Slovník spisovného jazyka českého**.

20.–21. října proběhl **Druhý celostátní sjezd československých knihovníků** – konal se v Bratislavě, několik měsíců před schválením knihovnického zákona. Sjezd kladně zhodnotil, že se v „překvapivě krátké době podařilo změnit strukturu a složení knižních fondů. Byla odstraněna literatura reakční, protisovětská a protisocialistická, stejně jako literární brak...“

24. listopadu byla zahájena **Celostátní konference o české dětské literatuře**, kde úvodní projev přednesl František Hrubín. Jedním z hlavních řečníků byl Bohumil Říha, autor oblíbené Honzíkovy cesty, který ocenil, že dětské literatuře se vyhnul schematismus počátku 50. let. Kritizoval ovšem absenci současných témat a malé zaměření na budoucnost.

Edice Smaragd

Strom pohádek z celého světa

